

samvær, der har et andet indhold, end hvad der er muligt efter dansk ret. Samtidig har regeringen den 9. marts 2005 nedsat et udvalg – Forældremyndighedsudvalget – der har til opgave at revidere udvalgte dele af forældremyndigheds- og samværsområdet. Af dette udvalgs kommissorium fremgår, at udvalget bl.a. skal tage stilling til spørgsmålet om adgang til at fastsætte samvær mellem barnet og andre personer, der har nær tilknytning til barnet, f.eks. barnets bedsteforældre.

3.2. *Kompetence*

3.2.1. *Konventionens kompetenceregler*

Formålet med konventionens regler om international kompetence er at undgå, at der samtidigt bliver truffet foranstaltninger til beskyttelse af et barn i flere forskellige kontraherende stater. Konventionens artikel 5 fastslår derfor, at det som udgangspunkt kun er myndighederne i den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, der kan træffe afgørelse om beskyttelsesforanstaltninger overfor barnet. Ændres barnets sædvanlige opholdssted til en anden kontraherende stat, er det myndighederne i denne stat, der har kompetencen.

”Sædvanligt opholdssted” (”habitual residence”) anvendes som den afgørende tilknytningsfaktor i de fleste af konventionens kompetencebestemmelser. Dette begreb anvendes ligeledes i en lang række andre konventioner udarbejdet af Haagerkonferencen om International Privatret. Der er tale om en international retlig standard under stadig udvikling. Begrebet er ikke nærmere defineret i konventionen, men berøres perifert i den forklarende rapport til konventionen, hvoraf det fremgår, at et barns midlertidige fravær fra den stat, hvor barnet har sædvanligt opholdssted, f.eks. på grund af ferie, skolegang eller udøvelse af samvær, principielt ikke medfører nogen ændring i barnets sædvanlige opholdssted. Det nævnes endvidere, at barnet kan erhverve nyt sædvanligt opholdssted i det øjeblik, familien – sammen med barnet – flytter fra en stat til en anden. Om der er tale om et permanent skift af sædvanligt opholdssted, beror på en konkret vurdering. Begrebet svarer nogenlunde til dansk rets civilprocessuelle bopælsbegreb i retsplejelovens § 235, stk. 1 og 2 (lovbekendtgørelse nr. 910 af 27. september 2005 med senere ændringer). Der henvises til betænkningens afsnit 3.3.1.2.3.

Konventionen indeholder særlig kompetenceregler i sager om bortførelse eller ulovlig tilbageholdelse af et barn i en kontraherende stat. I disse tilfælde forbliver kompetencen til at træffe afgørelse vedrørende barnet som udgangspunkt hos myndighederne i det

land, hvor barnet inden bortførelsen havde sit sædvanlige opholdssted, jf. artikel 7. Kompetencen kan dog overgå til myndighederne i den stat, hvortil barnet er blevet bortført, eller hvori det bliver tilbageholdt, når barnet har fået sædvanligt opholdssted i denne stat, og en af følgende betingelser er opfyldt:

- 1) Alle indehavere af forældremyndigheden har affundet sig med bortførelsen eller tilbageholdelsen.
- 2) Barnet har boet i denne anden stat i mindst et år, efter at forældremyndighedsindehaveren har fået eller burde have fået kendskab til barnets opholdssted. I denne situation er kompetenceskiftet endvidere betinget af, at der ikke verserer en sag om barnets tilbagegivelse, der er indledt inden for denne etårs-periode, og at barnet er faldet til i dets nye omgivelser.

Spørgsmålet om, hvilke personer, institutioner m.v. der har (del i) forældremyndigheden over det bortførte barn, afgøres efter lovgivningen i den stat, hvor barnet havde sædvanligt opholdssted umiddelbart før bortførelsen eller tilbageholdelsen, jf. artikel 7, stk. 2, litra a. Der henvises til betænkningens afsnit 3.3.1.5. Om betydningen af artikel 7 i forhold til anvendelsen af Haagerkonventionen af 1980 henvises til betænkningens afsnit 3.3.3.7.

Konventionen indeholder ikke mulighed for at indgå aftaler om kompetence. Efter artikel 10 kan forældrene dog aftale, at myndighederne i den stat, hvor deres skilsmisse- eller separationssag er under behandling, også kan tage stilling til beskyttelsesforanstaltninger, herunder forældremyndighed. Dette kræver dog myndighedernes accept, og at en række andre betingelser er opfyldt. Desuden forudsættes det, at national ret hjemler en sådan kompetence. Der henvises til betænkningens afsnit 3.3.1.7. Udvalget har anbefalet, at en sådan hjemmel ikke indføres i dansk ret, hvilket vil medføre, at artikel 10 ikke vil finde anvendelse i Danmark. Udvalget har herved lagt vægt på, at forældremyndighed ikke længere er et vilkår for separation eller skilsmisse efter dansk ret, samt at reglerne om separation og skilsmisse er så enkle, at når en forældremyndighedssag behandles sammen med en skilsmis-sesag, vil skilsmis-sesagen i praksis ofte kunne afsluttes, selvom forældremyndighedssagen ikke er klar til afgørelse, f.eks. fordi der skal foretages en børnesagkyndig undersøgelse. Hertil kommer, at kompetencen efter artikel 10 bortfalder, når separations- eller skilsmis-sespørgsmålet er afgjort; jf. betænkningens afsnit 3.3.3.5. Udvalget finder derfor, at der ikke er afgørende grunde til at fravige konventionens udgangspunkt i artikel 5 om, at sager om bl.a. forældremyndighed nor-